

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

EN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol,
Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover,
Plassa del Palau, 2.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encuadernacions
d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest
Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar
y Fontdevila Brossa.

Parla En Revenjoli. Escoltan i oïren

Calent

N'haurem de donar una mica an ets anticlericals pe'ses arriesses qu'han fetes aquesta setmana, que no son tantes com ses altres setmanes perque just es sortit es gran poca-cosa de s'*Animalot pudent*, per quant s'in*Justicia* ja fa setmanes que doná a rebre, gracies a Deu, i *El Ideal* i s'*Obrer Balear* estaven suspesos voluntariament mentres no's restabliessen ses ditxoses *Garanties Constitucionals*. ¡Ja hi aniria bé que aquells paperots seguissen suspesos fins que noltros diriem: *prou!* que no hu diriem may, senzillament perque los consideram com una desgracia i una afronta per Mallorca. ¡Hala idó! ¡Donemlosue una mica de calent an ets anticlericalcaletxos!

I

Una bona noticia p'ets anticlericals

Es gran periódic católic de Bilbao *La Gaceta del Norte* ha adquirida sa propietat des diari de Madrid *El Debate*, i en farà un gran periódic de informació, ab corresponsals a ses principals nacions del mon i a totes ses ciutats importants d'Espanya, i publicarà com *La Gaceta del Norte*, sis o vuyt planes diaries. Es *Cos de Redacció* de *El Debate* s'ha de formar de sa *Associació Nacional de Joves propagandistes católics*, que son gent d'empenta. Sembla que a Madrid, an es carrer *del Barquillo* están enrengant un magnific local per sa Redacció i oficines des nou periódic.

¿No es ver qu'es una bona nova aixó p'ets anticlericals, que no s'aturen de dir que's católics batem pe'ses foranes, qu'anam ranca-sega, que son ells que floquen i van endevant i s'ho fan tot seu?

¡Gracies a Deu que's católics espanyols comensen a demostrar que's preocupen de crear per tot arreu i especialment an es punts principals bons periódics per contrarestar s'acció infernal des dolents! Es periodisme católic, ben duyt i ben entés, ha d'esser un des grans factors des triuf de sa causa católica i de sa societat. ¿Que a Madrid ja hi ha es benemérits diaris católics *El Siglo Futuro*, *Correo Español* i *El Universo*? No importa: ab un altre més encara anirà millor; durán entre tots més, orde i serà més forta s'empenta a favor de sa causa de Deu i del Esglesia.

Per tot això, n'estam contentíssims de que *El Debate* haja cobrada aqueixa nova investida i haja de sortir tan xelest, i ben aixarmat! ¡Endevant, bona gent!

II

¡Quin porro p'ets anticlericals!

Aqueys aliardos anaventotxerevelos i gojosos perque vengué d'Inglaterra un telegrama que donava conte de que 's Govern anglés havia batiat un *cassa-torpells* (*caza-torpedos*) novell ab so nom de *Ferrer*. I no vos dic res si s'hi entusiasmareu es noltros anticlericals ab aqueixa glorificació que sa poderosissima Inglaterra feya d'aquell gran no-ningú, d'aquell gran bandetjat, d'aquell assassi, fusellat a Monjuich dia 13 d'octubre de 1909 pe' s'horrible crim d'haver moguda i dirigida sa *setmana trágica*, qu'ocasioná més de cent morts i lladroneries i incendis per milions i milions de pessetes. Vaja, ets anticlericalcaletxos anaven més mesos qu'un ca ab un os, ab aixó de que sa meteixa poderosa Albión hagués volgut tenir un bastiment de guerra ab so nom d'aquell criminal fusellat a Monjuich p'es seus crims, que republicans i socialistes tenen per un Deu. Pero heu pensar i creure que, com es cas es estat intés, no es *Ferrer* es nom posat an aquell *cassa-torpells*, sino *Ferret*, que ab anglés vol dir *fura*. ¡Pobres anticlericalcaletxos! ¡quin porro qu'es estat aixó per ells! ¡Quin disgust deuen haver tengut!

III

¡Pobre «Animalot pudent»!

En fa molta de compassió, per lo que du demunt ses seues columnes i per lo que sabem confidencialment que passa an es qui'l manetjen. Resulta que molta cosa que publica, es seu Director no sap qui es qui hu ha escrit; i així s'esposa a que li donin gat per llebra i que li fassen fer ses mil porcades, enganantlo com un xino, lo qual li succeex ben sovint. ¿Per que admet coses sense sebre de qui son? Senzillament, per escitar ets estrúmbols i noninguns a enviarli barbaridats que cridin s'atenció des public barbatxo qu'ell esplota.

Sabem també que fa mesos que's de s'*Animalot pudent* tenen es pla d'acorralar En Revenjoli, que califiquen de *tigre*, i han dit que contra En Revenjoli «totes ses armes son licites»; i que, si publiquen «herejies», es per capxifollar En Revenjoli, i que'n publicaràn fins que l'hajen «acorralat» de tot; i pretenen aquelles caps-verjos que s'*Animalot pudent* ha d'esser «sa mort civil» d'En Revenjoli; i se consolen figurantse que fan prendre an En Revenjoli unes rabiades fereses.—¡Quins pobres més errats de contes! ¡Ja hi van calats per aygol! ¿Vol dir fa mesos, grans búgueres, que vos dedicau a «acorralar En Revenjoli»? ¡Mirau qui na cosa! ¡no mos n'erem temuts gens gens! ¡Si, com més va, més suscriptors nous mos venen, i més entusiastes de LA AURORA mos surten, que la mos estenen i paguen una cosa de no dir! ¡Si ja fa setmanes que sa nostra tirada de 1500 es passada a prop de 2000! ¡Si

des janer ensá ha aumentat prop de 1200! ¿E-hu senti, *subjectes* que manetjau s'*Animalot pudent* i que segons veig fa mesos que vos dedicau a «acorralar En Revenjoli»? ¡Seguiu, idógrans caps-florats «acorralantmos» com fins assi, aixó es, fentmos cobrar nous suscriptors i cridantmos més públic de cada dia! ¿Vltros, grans titiuers, «acorralar En Revenjoli»? ¿O no hi ha més qu' «acorralarlo»? ¡No bastau vltros ni tota sa vostra *puputera* nissaga! ¡Sabeu que n'haureu de boveyar encara de roagons de pa per haverlo a cames an En Revenjoli!

IV

An En «Gruixadet» gruixat de closca

No hi ha remey; e-hu demostra massa aqueix subjecte, dissapte passat, que la hi té ben «gruixadeta» a sa closca i que hu es ben tudossa. Sortí dia 2 de setembre, sense que negú le hi demanás, dientmos que «teniem poques simpaties, fins i tot dins Manacor»; i que, com convidárem l'any 1907 es manacorins a suscriure *accions* de *Gaceta de Mallorca*, foren «contadets» es qui'n suscrigueren, i moltíssims es que «mos despreciaren», no acudint a sa «crida», no «escusant» fins i tot sa seua no-assistencia.—An aixó contestárem dia 9 de setembre: 1ª qu'era molt estrany que negú mos pogués veure a Manacor, allá ont e-hitenim més de docents suscriptors, que paguen cada trimestre; i 2ª en quant a lo de ses *accions* de la *Gaceta de Mallorca*, diguérem que de Manacor se suscrigueren «més cinquanta» *accions*, i que acudiren a sa reunió casi tots es convidats; i envidárem En Gruixadet a publicar sa llista des «convidats» que mos «despreciaren» i no comparegueren.—Surt llavó En Gruixadet dia 16 de setembre, enflocant sa gran mentida de que LA AURORA, com noltros la prenguérem «tenia uns 300 suscriptors», i per lo meteix n'havia perduts 100 ab ses nostres mans; i en quant a lo de ses «accions» de «Gaceta de Mallorca», va dir que «50 accions» no eren res, perque «fora de Manacor e-hi va haver accionista per més de 50 accions»; i mos convidá a publicar sa llista des manacorins que suscrigueren «accions», perque així «saveuria» que «no ci havia un quern de «persones visibles». I tengué sa... «frescura» de confessar que a ell «no l'enteraren de tots es qui no assistiren a sa reunió»; i que, per lo meteix, «no poria fer sa llista que li demanávem» des convidats qu'ell deya que «mos despreciaren» no assistint. De manera qu' En Gruixadet, sense estar «enterat» de quins convidats «no assistiren», va afirmar dia 2 de setembre que foren moltíssims es qui «mos despreciaren» no acudint, i que foren «contadets»

es qui comparegueren. ¿E-hu veys, Gruixadet, com no sou més qu'un mentider desenfreit, que deys ses coses sense sebreles, sense «enterarvos» abans de si son veres? Aixó que féreu vos, no hu fa cap persona decent.—Noltros llavó dia 30 de setembre diguérem qu'era completament fals que LA AURORA, com noltros la prenguérem, tengués 300 suscriptors de paga, que tot en gros en tenia uns 220, i encara molts d'aqueys s'eren suscrits per lo molt que'ls agradava En Revenjoli; i que, si tot d'una perdérem uns 25 suscriptors pe'sa guerra indigna que mos feren alguns contraris nostros, que volien matar LA AURORA, vengueren altres suscriptors nous, i la cosa quedá casi igual. En quant a lo de ses «accions» de «Gaceta de Mallorca», defíarem En Gruixadet a que anomenás cap «accionista» de «fora de Manacor» que, com havia dit ell, hagués suscrites més de 50 «accions», lo qual es completament fals; i llavó publicárem sa llista des manacorins que an aquella reunió que noltros cridárem, mos feren a sebre que suscrivien «accions», entre'ls quals e-hi havia «9 capellans, 2 misers, 2 potecaris, 1 metge, 2 amos i 2 industrials, comensant p'el Rt. Sr. Rector Arxipres te, D. Juan Amer, etc. etc. etc. resultant que totes es persones de sa «llista», no hi cap manacorí qu'estigá bé des cap, que s'atrevesca a negar que son «persones» ben «visibles» dins Manacor. A sa llista n'hi havia 19, i En Gruixadet havia dit que no arribaven a «un quern». —¿Que contestá an aixó En Gruixadet? Sortí dia 7 d'octubre mentint, atribuintmos qu'haviem «regonegut» que LA AURORA, com la prenguérem, «tenia dins Manacor 300 suscriptors». Mentí En Gruixadet atribuintmos una cosa que noltros may hem «regoneguda», perque no es vera. També va dir que's fet de no haver aumentat en mans nostres sa suscripció de LA AURORA a Manacor, era una prova de que no hi teniem simpaties; i que, per tenir'hi, tocava haverhi tres vegades més de suscriptors.—Aixó sí que hu es una bona batayonada! ¿Quant cap des periódics que's son publicats a Manacor, ha tenguts es suscriptors de paga que té avuy LA AURORA? May. No; ja no es possible qu'aumentí gayre sa suscripció que tenim dins Manacor! I sobre tot, ¡que hu prou En Gruixadet de publicar un periódic dins Manacor, i e-hu veurem quina suscripció hi tendrá! ¡Vaja, provauho, Gruixadet, per ¡un gust!— I en quant a lo de si's qui suscrigueren aquelles «accions» arribaven o no «a un quern» «de persones visibles», ¿que contestá En Gruixadet? Contestá que aquelles 19 persones de sa llista, «comparades» ab ses altres que no suscrigueren «accions», i que «deguérem cridar», «no venien a esser un

quern». ¿S'atreu En Gruixadet a dir qu'aquelles 19 persones de sa llista no fossen «persones visibles» dins Manacor? No s'hi atreví ¿No havia dit ell que des que suscrigueren «accions» no n'hi havia «un quern» que fossen «persones visibles»? ¿Com quedá, idò, En Gruixadet? Si ell meteix dia 16 de setembre confessá que no sabia quins convidats an aquella reunió no hi assistiren, si tampoc no sap quants en convidárem, ¿com s'atreu dia 7 d'octubre a dir que aquelles 19 persones de sa llista, «no venien a esser un quern, comparades ab ses altres» «que també deguérem cridar»? Si no sap quins ni quants en convidárem, ¿com s'atansa a dir que aquells 19, comparats ab sos convidats, no venen a esser un quern? ¿Es menera això de discutir? Quan noltros cridárem, sa primaria de 1907, una reunió de «persones visibles» de Manacor per lo de ses «accions» de «Gaceta de Mallorca», no mos va ocórrer, naturalment, cridar totes ses «persones visibles» des poble, sino aquelles que pe'sa seua posició i mestres donades d'interessarse pe'sa premsa catòlica, considerárem indicades per suscriure tals «accions». I efectivament, foren contadíssims es convidats que no assistiren; i es pocs que no assistiren, escusaren i justificaren sa seua ausència, i casi tots suscrigueren «accions». Aqueixa es sa veritat, i no res de lo que s'embolica es gran mentider d'En Gruixadet. —Dia 14 del corrent contestáren a totes aqueixes «impertinències d'En Gruixadet, provantli que noltros ab LA AURORA no anam de fer cap negoci, ja que repartim més de 500 exemplars de franc en tot Mallorca, cosa que no havia fet may cap periòdic de Mallorca. I contra lo qu'En Gruixadet mos havia retre que's manacorins qui havien suscrites «accions» de «Gaceta de Mallorca» no eren 21, com havíem dit noltros, sino just 19,—férem constar que, per descuyt, havíem deixat de contar'hi dos, Mn. Salvador Oliver i D. Pedro Massanet, Capità d'Infanteria, i que per lo meteix eren es 21 que havíem dit.

Hem fet aqueix resum de sa polèmica ab En Gruixadet per posar una volta més a la vista s'informalitat i sa falsedat d'aquest homo ab so discutir, arribant a s'estrem, dissapte passat, d'atepir tres columnes de s'«Animalot pudent», omplintmos d'insults id'improperis, desfigurant es fets de sa polèmica, amollant mentides a roys. Figurau que torna sucra ets ays, sobre allo de si acudiren o no tots es que cridárem per allo d'aquelles «accions», i diu que a Manacor «e-hi ha més de 300 persones» «visibles», que «les deguérem cridar» an aquella reunió. ¿Aont consta ni qui dirá que les cridárem, gran mentider? ¿Si no'n cridárem gayre més que's qui suscrigueren «accions»? Si deys jo Gruixadet! que no es axí, publicau sa llista des que cridárem i no comparegueren. ¡Hala, feymos quedar malament ab això!—Després tractau de provarmos que «feym negoci» ab LA AURORA. ¿Com? Perque diguérem qu'un paquet d'AURORA qu'enviárem a Söller, el mos «havian pagat». De manera que's nostro «negoci» consisteix en que «mos paguen»

es periòdics que mos comanen! I ¿que sap En Gruixadet quin preu fèyem pagar d'aquell paquet? ¿que sap si just fèyem pagar lo que s'imprenta mos contava pe' s'aument de tirada? Això era es nostro «negoci».—Diu moltes d'altres coses més En Gruixadet, unes tan bajanes i ridicules i ses altres tan desenfroides i oyses, que no les volem concedir més que's nostro despreci més coral.

Això es En Gruixadet! així discutex! Això es una de ses primeres espases ab que conta s'«Animalot pudent» per «acorrallar En Revenjoli»: ¡Deu se'n apiat! ¡Bé hi van alloure, o «Animalot pudent»!, es que voltros «acorrallau»! ¡Ja n'hi ha de fam!

V

A sa mala ánima d'En Primet.

Aquest esguerrat té sa... frescura de atribuirmos «sa teoria» de que «cometre crims» «o escandalisar en públic, es un mèrit per guanyar el cel». ¿Heu vista sa manera que té En Primet de calumniar? ¿Quant ni aont hem sostenguda noltros tal «teoria»? Mentiu, Primet, tan alt com sou, dient que sostenim una «teoria» que may hem sostenguda, sino que l'hem condemnada sempre ab totes ses nostres forces i ab tots es nostres medis d'acció, com saben prou bé alguns des qui vos aplaudeixen.—¡I tenui sa poca alaxa de dir que noltros, anantmosne a Barcelona, «faltam a se nostres obligacions». ¿An-e quines, gran poca-cosa? Veyam, esplicauvos! ¡I deys que noltros «sabem perque» «anam a Barcelona». Prou que «hu sabem»: per ferhi ses feynes que hi tenim, que mos ha comanades sa Exma. Diputació Provincial de Barcelona. No hi haperill que hujáheu d'anar vos per res coossemblant, perque lo que's diu aquella Diputació no sap si sou an el mon. ¡Si per escriure lo qu'escriuiu, vos heu d'amagar des qui vos donen pa, que es segur que vos donarien un disgust si hu sabien! —I bé demostrau sa vostra ignorancia i toixarrudesa ab so tornar dir que, abans d'En Cristófol Colom, negú era anat a América d'Asia o d'Europa, i que per lo meteix, ets habitants que hi trobá En Colom, no porien esser descendents d'Adam i Eva. Dia 5 d'agost ja vos contestárem an això, i no vos atrevireu a replicarvos, sino que sortireu a un altre tancat. Provaheu, si sou capaç, de replicar a tots es fets i proves que vos aduïrem de que's habitants que En Colom trobá a América, procedien d'Asia i d'Adam i Eva. Que en temps d'En Colom no hi havia en tota la cristianitat memoria d'aquelles antiquíssimes emigracions d'Asia a América? Ja está clar que no n'hi havia gens de memoria de tot allò i que ignorava tot hom que hi hagués aquell continent allà dessá l'Atlántic. Per això ab tota veritat se pot dir que l'any 1492 En Colom trobá l'América, i se pot i se deu haver de celebrar dia 12 d'octubre «s'aniversari des descubrimient d'América», no es primer que va fer sa humanitat, com e-hi arribaren es primers pobladors, Deu sap quants de sigles fa; sino «es descubrimient» que va fer aquell gran «cle-

rical» d'En Cristófol Colom, protegit i agombolat de frares, arquebisbes i cardenals, que foren es qui més fort li ajudaren per fer aquell «descubrimient».—¡I encara tenui cara de tornar fer befa sobre aont es l'Infern i el Purgatori, que vos deys que no existeixen i que no son més que farses i estafes de capellans! ¡I mos tornau demanar aont es l'Infern i el Purgatori! Ja ra mesos que vos ho diguérem: son allà ont Deu los ha posats, i Deu que mos ha revelat que hi ha l'Infern i Purgatori, no ha tengut a bé revelarmos aont son. ¡I vos tenui sa poca alaxa de ferne befa d'això! I ¿demunt qui cau aqueixes befes vostres? ¡Demunt es meteix Deu! ¡Ah malanat! ¡Ah desgraciat! ¡Una mica de cuquet com vos, alsarse contra Deu! ¡Miserable!

També jo Primet! vos feys gros de rossegar es Ministres de Deu i de publicar i escandayar ses faltes, veres o falses, d'ets «Ungits del Senyor»! ¡I vos creys tenir dret de fer tot això! ¡S'hora de sa vostra mort e-hu trobareu, e-hu tocureu ab ses mans si es permés o no anar a rossegar ets «Ungits del Senyor»!—¡No toqueu es meus Ungits! mos diu Deu dins la Sagrada Escritura; i vos jo Primet! vos alsau contra Deu, i vos feys gros de fer lo que Deu priva que's fassa, lo que Deu mos crida que no hu fassem! ¡Ay de vos, com vos presentareu devant es Tribunal de Deu a donar compte de tots ets actes de sa vostra vida! ¡Miserable! ¡miserable! ¡miserable!

De manera que s'«Animalot pudent», sens dupte per «acorrallar En Revenjoli», s'es tornat permetre escampar i escandayar infàmies i bruticia a senayades contra es capellans! I ¿quin dret té ell de fer tot això? ¿Quina autoritat té ell per fer escampar tats infàmies, veres o falses, contra's «Ungits del Senyor»? ¿Pot tirar ell «sa primera pedra» a negú en materia de «moralitat» i «decencia»? ¿Tal volta es seu fundador i director no'l varen condemnar per estafador, i hagué de fogir cap a América per no haver d'anar a presili? ¡Quant es bon ver que negú parla de brutor més que's qui va brut!

Sobre tot, gestá content aqueix paperot que li retreguem s'estafa que va cometre's seu fundador i director per' lo qual l'Audiencia de Balears el condemná? Ido que segueuca retreguent calumnies i infàmies de capellans, i serà servití.

VI

Lo de sempre: es republicans no s'entenen.

Se veu que's nostros republicans e-hu duen dins sa sanc de no porerse entendre ni llaurar d'un coll; no están bons en no esqueixar i tirar de camella. Se va veure massa clar diumenge passat a sa reunió que tengueren es de Ciutat sobre ses properes eleccions municipals. Anteriorment havien anomenada una Comissió electoral per que ab so «Comité» estudiassen lo que convendria més per dites eleccions. Uberta sa sessió, aquella Comissió i es Comité manifestaren que, mirades bé ses forces des partit dins cada dis-

tricté i pesat i estudiat tot, creyen que lo práctic era presentar només 5 candidats pe'ses «Retgidories» que s'han de proveir. Això responia a sa veu qu'havia corregut que's conservadors presentarien només 9 «candidats», 6 «es liberals» i 5 «es republicans»; i, com seria just es nombre de «Retgidories» que s'han de proveir, no hi hauria eleccions a Ciutat, sino que s'hi aplicaria s'article 29 de sa lley electoral vigent. Això avalotá i tregué des solc s'element renouer i cap esflorat des partit republicá, i mogueren un escándol an es Comité i a sa Comissió electoral, dient qu'allò era altament, escandalosament antidemocrátic passar pe's'article 29 i no anar a sa lluyta, i que hi havia d'haver lluyta, sortis des levant, sortis des ponent. Es cap des partit D. Jeroni Pou i s'altre caporal D. Benet Pons parlaren a favor de lo de només presentar 5 candidats, estellantse per ferlos veure qu'allò era lo prudent, lo raonable; i, veient que aquells no s'escoltaven raons ni ablanien la partida, acabaren per dir que, si's partit no acceptava sa proposta des «Comité», an es «Comité» li establia retirar-se, anarse'n. A les hores sortí una veu que digué:—¡Ido que se'n vaja! I com negú'n protestá, es des «Comité» Sres. Pou, Pons, Ruiz i altres, varen veure que hi era demés allà, qu'allo era enjegarlos; i a l'acte buydaren. El Sr. Quijada, des «Comité», presidia sa reunió, i no's retirá, sino que va dir que dirigiria's trabays electorals des seu districte, no com-e membre des «Comité», sino com-e republicá; lo meteix manifestá el Sr. Villalonga (Escalades). Llavò acordaren presentar 11 «candidats». Degueren dir:—«En posars'hi, que hu pac!—Després sortí el Sr. Quijada dient que li era precis anarse'n per dos mesos de Ciutat, i que per lo meteix posassen un altre «President interi»; i a l'acte proclamaren tal D. Antoni Ramis i Grauches; pero aqueix senyor dins un parey de dies feu a sebre qu'ell no poria acceptar tal Presidencia.—Ara hu veurem com se'n desfarán es republicanetxos de Ciutat ab aquestes eleccions municipals. Per poc sentit comú que demostrin es no-republicans, les porien donar una bona llissoneta, no deixantlos treure ni cap «Retgidor.» ¡Ja's segur que no'n treurien cap, si tots es no-republicans anassen a votar!

De manera que's republicans de Ciutat están fonsament dividits, com-e cans i gats. Així están, poc'sá poc llá, tots es d'Espanya. ¡Ventura d'això! Es sa nostra! sortí! Per part nostra, que dur i que aument! com més, millor! ¡¡¡Amèn!!!

XII

Revolució republicana a Xina

Sembla que's xinos també volen provar de posar sa república, i per això se son alsats ab armes contra's Govern Imperial. Ja hi ha hagut una partida ds combats, aont un cop guanyen ets imperials i un cop es republicans. Sembla qu'aquell imperi immens esta molt desgavellat i que tot e-hi'va a la biorxa. Això diuen que hi ha motivat aqueix alsament republicá.—Ja hu veurem aont se jeurá

En Gelat!—Lo qu'es sí's republicans de Xina e-hu han de fer tan malament com es d'Espanya, encara les convendria més an es xinos no mudar de forma de govern. Ja hi ha allo de que «qui barata, es cap se grata»; i

si un «barata» una cosa dolenta ab una de pitjor, pensau lo qu'ha de resultar: una «gratada» fenomenal, que no sols se'n vaja sa pell, sino se carn i tot.

«rebutjam tot quant s'es escrit, descubert, deduit, etc. etc. etc.? Veyam, grans republicanetxos, citau pessa! digau quin descubrimet, quina invenció, quina deducció, quina il·luminació rebutjam noltros, mentres sia una cosa vera, una cosa bona, una cosa decent, una cosa racional! ¡Veyam! ¡citamosne una qu'es una de cosa així que noltros la rebutjem! ¡Ah grans mentiderandos! ¡ah grans embuypistes!

Carabassencada 12.^a
 ¡La Biblia censurada!

I ¿d'ont vos heu tret jo grans ¡republicanetxos! això que vos embolicau que noltros clericals hem subjectada la Santa Biblia a sa censura? Es una solemne mentida! ¿Aont ni quant hem fet may res d'això? L'Esglesia lo qu'ha fet sempre, es estat aturar qu'ets heretjes falsifiquin la Santa Biblia, que fassen passar per *paraula de Deu* es seus embuys, ets embuys del dimoni. Això ha fet sempre l'Esglesia, vel·lar ab tot esment per mantenir ben pura sa «paraula de Deu», sa revelació de Deu que la Santa Biblia inclou! De manera que may ha estesa sa censura a sa «paraula de Deu», sino a ses falsificacions que'ts heretjes han provat sempre de fer de sa paraula de Deu, de la Santa Biblia. Es fals de tota falsedat lo que deys, jo republicanetxos de Söller! que l'Esglesia ni es clericals hagen posat may s'«Indic de Roma» demunt la Santa Biblia. ¡Si s'«Indic de Roma» es per guardar, per mantenir pura, íntegra, ínalterable la Santa Biblia, la Paraula de Deu, la Revelació de Deu! Així meteix jo republicanetxos de Söller! es tenir ganes de mentir descaradament, anar a entaferrar aqueixes mentidasses!

Carabassencada 13.^a

¿Ay sa llibertat de no ensenyar?

Y ¿que'n direm d'aquesta altra qu'etzibau, que noltros clericals «volem» sa llibertat «de no ensenyar»?—¿Quant ni aont hem demanada ni practicada tal llibertat? ¿Tal volta no moveu contra's frares i monjes un rembumbori infernal precisament perque «ensenyen», perque tenen escoles i col·legis, aont acudeixen milenars de milenars d'al·lots i al·lotes? ¿Tal volta no vos cuydau a treure's carcabòs cridant contra frares i monjes perque's dediquen a s'«ensenyansa»? ¿Tal volta no demanau que los treguin d'Espanya i de tot lo mon perque «ensenyen»? ¿Tal volta no les treguéreu de França per això meteix, perque hi tenien milenars d'escoles ubertes i milenars de milenars de al·lots i d'al·lotes que acudien an aquelles? L'Esglesia jo grans republicanetxos! es essencialment «ensenyadora»; Deu l'ha posada an el mon per que enseny; el Bon Jesús enviá ets Apostols a «ensenyar» «totes ses gents», tots es pobles de la terra i de tots es sigles que vendrien. De manera que l'Esglesia de Deu está fundada essencialment, absolutament, per «ensenyar», i ab aqueixa «ensenyansa» i sa comunicació des Mèrits infinits de sa Passió i Mort del Bon Jesús justificar el mon i traginar ses animes an el cel. ¿I voltros jo republicanetxos de Söller! sortirmos ara que l'Esglesia lo que «vol», es «sa llibertat de no ensenyar»? ¡De caps-esforats! ¡quant e-hu sou!

Carabassencada 14.^a

¿Que es això qu'hem fet d'Italia i d'Espanya?

¡Aquesta si que hu es d'ase i seca! ¿Mos demanau que hem fet d'Italia i d'Espanya ab sos «deu sigles» que hi «hem comandat»? ¿Vol dir «hem tengudes ab ses nostres «mans» Espanya i Italia durant «deu sigles»? Anem per parts. Parlem primer d'Italia. ¿Que n'hem fet es «clericals» d'Italia? S'«Historia hu diu ben clar i llampant. Es clericalisme, l'Esglesia, ha fet d'Italia sa nació més favorescuda de ses ventatges i utilitats materials espirituals que du sa Relligió Catòlica. Cap altra nació ha rebuts de l'Esglesia tants de beneficis materials i temporals. L'Esglesia salvá Italia des bárbaros del sigle V, VI, VII, VIII i IX, convertintlos, a forsa de forses; l'Es-

glesia durant tota s'edat-mitja estigué an es costat des pobles italians defen-santlos de tots es seus inemics, interiors i exteriors; l'Esglesia durant tota s'edat moderna s'es sacrificada p'es bé d'Italia. ¿Tal volta tota sa civilització i sa cultura d'Italia durant s'edat mitja no brollá de ses entranyes de sa Relligió? ¿Tal volta no's deu en gran part a sa protecció de l'Esglesia qu'Italia sia sa nació més artística, més favorida d'artistes, més rica d'obres d'art? Essent Italia fundament catòlica, ¿ha deixat may de donar es cap devant en qüestions de ciencia i de lletres i d'il·lustració?—¿Que'n sa-beu voltros d'Italia, o republicanetxos de Söller? ¿Que'n sa-beu de s'his-toria d'Italia? Si'n sabésseu res, no vos ne vendrieu a demanar ¿qu'ha fet l'Esglesia per Italia? ni tendrieu s'atreuiment d'atribuir a l'Esglesia que Italia siga sa nació aont e-hi ha més poca gent que sapia de lletra! ¿Qui'n té sa culpa de que molts d'italians no saben lletgir? ¿Qui'n té sa culpa més que sa miseria humana i sa perfandaria de moltis-sims d'italians? perfandaria que may l'Esglesia ha fomentada, sino que l'ha combatuda tot quant ha sabut i pogut. L'Esglesia fa molts de sigles que té centenars d'escoles ubertes dins Italia, i que hi erida'ts italians. Si aqueys tenen vessa d'anarhi ¿e-culpa de l'Esglesia?—Pero bé, ¿no fa coranta anys que domina tota Italia sa Masoneria, s'Estat usurpador? ¿No hi dominen ets anticlericals, ets inemics del Papa, fa més de coranta anys? ¿Com, idò, aqueys no hi han posat remey? ¿com no hi han esveit es no sebre de lletra? ¿Com així continua Italia essent sa nació civilisada ab més gent que no sap lletgir? No diguin que ab so temps que fa que hi comanden ets anticlericals, no hu tengut temps d'esveirhi tal ignorancia! ¡Ab més de coranta anys que fa que hi comanden, encara están d'analfabets com abans de comandarhi. ¡I tenui sa poca alatxa d'atribuir a l'Esglesia es fet de que Italia es sa nació que conta més gent que no sap lletgir, allá ont fa més de coranta anys que hi domi-nen Govern anticlericals, sa Masone-ria, sa Revolució?—També es una altra mentida feresta això que feys voltros ¡grans republicanetxos de Söller! de suposar que fa deu sigles que no hi hagut altre poder dins Italia més que's Poder Esglesiástic. ¡Això sols un ignorant rematat e-hu pot dir ni concebre! ¿Qui no sap que l'Esglesia ha tenguts inemics poderosos sempre dins Italia en tots es sigles de s'edat-mitja i en tota s'edat-moderna i fins actualment? ¿Qui no hu veu que fa moltis-sims de sigles que s'acció santificadora de l'Esglesia troba dins Italia grans obstacles, grans reclaus? ¿No fa tal volta prop d'un sigle que'l dimoni hi balla de capoll? ¿No ha conseguit tal volta allá s'impiedat apoderarse'nna causa tan simpática com s'unidat nacional fentla servir d'arma contra l'Esglesia, allá ont l'Esglesia, allá ont la Santa Seu era estada sempre es gran baluart de s'independencia i de sa llibertat d'Italia? No, republicanetxos de Söller, no hi ha pogut fer casi may l'Esglesia lo qu'ha volgut dins Italia! ¡E-hi ha hagut sempre qui li ha feta la cuantra, pero granat! i sobre tot an es temps moderns, i espe-cialment de coranta anys an aquesta part.

Pero vejem ara qu'ha fet l'Esglesia dins Espanya durant es derrers deu sigles d'influencia? ¿I tenui cara jo grans republicanetxos! per demanar qu'ha fet l'Esglesia: de mil anys ensá dins Espanya? L'Esglesia, sa Relligió Catòlica, va crear la Patria Espanyola; no n'hi havia d'idea de Patria dins Espanya fins que Espanya va esser cristiana. Sa fe cristiana, sa fe Catòlica, an es sigle V i VI ja doná tal forsa an es catòlics espanyols, que's wisigots, heretges arrians, que s'havien apoderats

DE TOTES ERBES

Seecció local

Demá vespre, a sa metexa hora de diumenge, se farà an es «Convent» el «Més del Rosari», ab sermó de Mn. Pere Domenge.

El dia dels «Morts» a vespre hi haurá a la metexa esglesia la conclusió de dit més, ab sermó del P. Robert Redal, dominic.

Demá a l'esglesia de Fartáritx se celebrará festa solemne de la Puresa de Maria Santíssima.

Tot lo dié hi heu haurá el Santíssim patent. Es dematí, missa de comunió general. Es vespre, sermó del P. Robert Redal.

A la parroquia predica la novena d'Animes y es escoltat ab gust Mn. Antoni Servera.

Han fet Vicari de l'esglesia de «S' Horta», el nostro bon amic i novell sacerdot, Mn. Guillem Femenies. Tot li sia enhorabona y que Deu li dó acert en totes ses seus coses.

El nostro amic Mn. Antoni Ferrari, subdiaca, ha uberta una escola de castellá de dia y es vespres, que té molta pressa. Escoles bones, com més n'hi haurá, millor.

Sabem que prest anirá cap a Lisboa, la capital portuguesa, es notable «baix», manacorí D. Miquel Riera, contractat per cantar una temporada a dita ciutat.

Es vengude la nova mestra de párvuls, D.ª Sebastiane Pizá, natural d'Alaró. Sie ben arribada y que don bon fruyt la llavor d'educació cristiana dins es coret dels infants.

No totes ses notícies son alegres.—Diumenge a vespre per qüestió de joc un jove d'aquí pegá una guinavetada a altres dos joves, resultant mort a l'acte un des dos, anomenat Juan Llull Ramón, alias Senyoret, y ferit greument En Bartomeu Pascoal Andreu, alias Rosete, que, segons diven, regularment curará. Deu ho fassa.

Es qui pegá ses guinavetades l'agafaren i es dins sa presó.

Més carabassencades des republicanetxos de Söller

Sí, encara n'hi ha un bon raig més dins sa seua *fuya carabassencuissima*, que convé posar a la pública vergonya, perque s'ho mereixen massa. Vaja idò, ¡endevant ses atxes!

Carabassencada 10.^a

¿Qui era Molière?

També mos surten aqueys republicanetxos acusant «es clericalisme», l'Esglesia, d'haver anatematizat Molière «en nom» «de sa religió i de sa moral». Pero ¿qui era, que va fer Molière? Nat l'any 1622, se morí l'any 1573. Era francès. Sos pares eren tapissers; el posen a escola ab sos Jesuïtes, pero fogí, i s'aplega ab una companyia de comedians, ofici a-les-hores infamant, que només el prenién es calaveres, caps-esflorats i polissons. Per no deshonrar sa seua gent, deixa's seu nom de Poquelin, i va prendre's de Molière, ab el que se va fer immortal com autor còmic. Sens dupte es un d'ets autors de comèdies més grossos que hi haguts may an el mon. Desgraciadament, no patia gens d'escripulos ni de remirat en coses de moral ni de religió. Una de ses comèdies més famosas fone *Le Tartu-fe (s' Hipocrita)*, aont presenta ses coses de tal manera, que resulta que totes ses persones que's dediquen a sa Relligió i a

sa virtut, son uns *hipócrites*, i que just son gent de béets esquinats es qui no respecten Deu ni ley ni admeten fre de res. Napoleón I va dir: «Si haguessen escrita aqueixa comedia a temps meu, no hi hauria duptat gens, no l'hauria deixada representar». Es gran predicador P. Bourdaloue va dir d'aqueixa comedia de Molière qu'eren «invencions condemnadores per humiliar la gent bé, per ferla sospitosa, per llevar la llibertat de declarar-se a favor de sa virtut». I s'altre gran geni de l'Esglesia de França, Bossuet, va dir: «Será idò forsat que passin per honestes, per cosa bona, ses impiedats i ses infamies que rebleixen ses comedies de Molière. Figurauvos si vos atensariu a sostenir devant el cel unes obres aont sa virtut i ses costums apareixen sempre ridicules, sempre s'hi defensa sa corrupció i hi resulta playent (agradosa), i s'honestidat ofesa i en perill d'esser ultratjada p'es derrers atentats». I un altra escriptor de nota, Adriá Baidet, va dir: «Molière es un d'ets inemics més perillosos que'l sigle i el mon han suscitats a l'Esglesia de Jesucrist». Molière no sols escrivia comedies, sino que dirigia companyies de comedians i va contreure ses costums esbordellades d'aqueixa gent, enamorantse d'una partida d'actrius. An coranta anys se casá ab una cap-juer d'aquelles de setze anys, que nomia la Bejart, i que n'hi feya cent per un passol i el cuydá matar de gelosia. A la fi el pobre se morí sense sagraments, i l'Esglesia el privá de sepultura esglesíastica; pero ni en vida ni en mort li prohibí may ses seues comedies. Això es tota sa persecució de l'Esglesia contra Molière: just li negá sa sepultura esglesíastica, perque's morí sense sagraments en circumstancies tals que l'Esglesia, únic jutge competent en tals materies, considerá del cas s'imposició de tal pena. ¿O's creuen es republicanetxos de Söller que, perque era En Molière, l'havien de passar ab aygo beneptá o fer ets ups grossos? L'Esglesia no hu ha fet may així, sino resadora igual per tothom. ¿No es tal volta això sa verdadera democracia? Prou que sí que hu es; pero precisament per això no agrada an es demócrates de per riure que caplleven devers Söller i fora de Söller, ab so nom de republicanetxos. ¡Quin gratat de belitres embelirats!

Sobre tot; com la cosa s'es allargada, posem forqueta; i dissapte qui vé ja seguirem, si Deu ho vol i som vius.

Carabassencada 11.^a

¿Que es això?

Escoltaulos an aqueys republicanetxos de Söller lo que mos diuen an es clericals. Mos diuen que «no volem acceptar ni cap escriptor ni cap filosof ni cap pensador», i que «rebutjam tot quant s'es escrit, descubert, somiat, deduit, il·luminat, imaginat, inventat per patrimoni comú de ses inteligencies».—Se veu que's qui ha escrit això, no estava bé des cap. ¿De manera qu'ara's Clericalisme, l'Esglesia, no admet «cap escriptor, cap filosof, cap pensador»? ¿I es Sants Pares, que deixaren tants i tants de toms en fol escrits? ¿I es filosofos Escolástics, i es grans teòecs i canonistes i filosofos des sigles XVI, XVII, XVIII i des temps actuals? ¿I tants i tants de centenars i milenars d'«escriptors» i «pensadors» en tots es rams de ses ciencias i arts humanes i divines, que deixaren milenars de llibres escrits ab aplaudiment de l'Esglesia i de tots es clericals? ¡I tenen cara aqueys toixarruts de republicanetxos de Söller de dir que noltros clericals no admetem «cap escriptor, cap filosof, cap pensador»! ¡I tenen cara per dir que noltros clericals

d'Espanya, no les se pogueren carregar, sino que's catolics los se carregaren a ells; i aquells heretges ab so seu rey Recared se convertiren l'any 589; i baix de s'inspiració i direcció de l'Església sa Monarquia wisigotica va conseguir dins Espanya dies de gloria; i quant, rebel·la a s'influència civilisadora de sa Relligió, se va anar desgavellant, i ets alarbs de Tarik i Muza afonaren l'any 711 aquella monarquia, i semblava qu'havia d'esser allo la fi d'Espanya,—sa fe catolica sostengué i ompli de coratge ets espanyols arredosats dins ses muntanyes de Asturias, Cantabria, Vasconia i sa serra pirenenca, es quals s'alsaren contra sa Mirja Lluna triunfadora; i batallant contra ella, contra l'Islam, sostenguts pe' sa fe catolica, a-poc a-poc anaren recobrant sa terra espanyola, batallant prop de vuyt cents anys, fins que l'any 1492 se feren seua sa darrera ciutat que romanía des musulmans dins Espanya, Granada. L'Església, sa Relligió catolica feu costat an En Colom per descubrir l'America, i doná forsa an ets espanyols per conquistar i civilisar aquells inmensos imperis americans, i els estols d'illes sens nombre d'Oceania. Sa Fe Catolica doná tanta forsa a l'Espanya per tot arreu, que va vencer la França, dominá dins Italia i dins es Països Baixos i dins Alemanya, essent molt de temps sa nació predominant d'Europa, arribant fins a s'estrem que 's sol no's donia may dins es dominis d'Espanya. I se doná cas que desde's moment que's nostros Governos deixaren de fer costat a l'Església i no anaren de subordinar sa seua política a s'augment i exaltació de la Santa Fe Catolica, Espanya comensá a decaure i a tornar petita, perdent sa primeria del sigle XVIII Flandes i Milan, Nápolis, Sicilia i Sardenya; i ab so Sistema C. nstitucional la primeria del sigle XIX, perdérem totes ses colonies des continent Americá, qu'eren una vintena de vegades més grans que sa nostra Península, fins qu'ara darrerament sa Masoneria mos feu perdre lo que mos quedava de ses Antilles i de ses Filipines.

De manera que sa Fe Catolica formá i plasmá la Patria Espanyola, i l'ha mantenguda sempre, i l'ha salvada sempre qu'ha estat en perill, i l'arriba a fer sa primera nació del mon. I si Espanya ha deixat d'esser ho, no's deu a sa Relligió catolica, sino a ses idees contraries an aquella Relligió, idees que fa sigles s'escamparen per dins Espanya, arribant a apoderarse des Govern de sa Nació, i encara hi dominen dins ses regions oficials una cosa de no dir. Aqueixes idees del dimoni son la causa de casi tots es desordes, desgavells i desgracies d'Espanya. De manera que's una solemnisima mentida que's mals d'Espanya se deguen a sa Relligió Catolica, sino que's deuen casi tots a ses idees contraries an aqueixa Relligió divina. De manera que sa Fe Catolica es sa benefactora més grossa qu'haja tenguda may Espanya. Espanya li deu tot quant fons, es i espera esser. I voltros jo grans republicanetxos de Sóller! mos sortiu suposant que l'Església no ha fet res de bo per Espanya! ¡Es sa vostra ignorancia, es sa vostra carronyeria que vos ho fa dir!

I qu'es aixó que vos embolicau que «Espanya» «ha perdut es secret des poder qu'havia pres des romans»? ¡Quina batayonada! ¿Aont era aqueix «secret des poder», si Espanya de mans des Romans passá a mans des wisigots, sense oposar gens de resistència, tant sense «poder» l'havia deixada sa dominació romana? ¿Qu'es aixó que vos embolicau qu'Espanya «havia pres» es geni de ses arts que li inspiraven ets arábics? ¡Quina mentidassa! Veyam ¿quines arts mos ensenyaren ets arábics? ¿Quins pintors, quins escultors, quins arquitectes ens deixaren o ens ensenyaren? De figura i estatuaría no hi ha que parlarne, perque sa relligió mahometana les prohibeix. I ¿que feren ets arábics més que copiar idessar d'arquitectura bizantina? ¿Tal volta per fer sa gran *Aljama* ó *Mesquida* de Córdoba, no hagueren d'apellar a artistes bisantins? De manera que's completament fals que's musulmans mos deixassen

«es geni de ses arts», senzillament perque ells no'l tenien, ¿l d'ont vos heu tret grans republicanetxos de Sóller! «qu'Espanya» «va rebre» «d'ets arábics» «sa seua segona» «civilisació»? ¡Qu'havia de rebre Espanya «sa civilisació» «d'ets arábics»? ¡Si ets arábics no n'han tenguda may més que a mitjes! ¡Si tota sa que tenien a Espanya, no l'havien duyta d'Arabia ni d'África, aont no n'hi havia, sino que l'havien trobada aquí, sa d'ets hispano-romans, ja catolics! ¡Sa «civilisació d'ets arábics»! ¿Quina es ella, si's pot sebre? ¿Quin principi de «civilisació» han duyt «ets arábics» an el mon? Que no sou capaços de dirnosne cap, grans republicanetxos de Sóller!—I ¿que'n direm d'aquella altra batayonada que tirau dient qu'Espanya «va rebre America» «a pesar des clericals», aixó es, que's «clericals» feren tot lo posible per que Espanya no tengués America? ¡Quina altra mentidassa! ¿Tal volta no foren freres i capellans es qui feren més costat an En Colom per conseguir es medis de fer es descubriments d'America? ¿No foren tal volta es seus millors costats Fr. Juan Perez, Fr. Antoni Marchena, Fr. Diego de Deza, es Cardenal Mendoza, es Pares Dominics de St. Esteva de Salamanca, Fr. Hernando de Talavera? ¡Si sa feta d'aquell descubriments es una de ses coses més «clericals» que's sien vistes may!... ¡Vaja, republicanetxos de Sóller, no son més qu'uns ignorants de set soles, i uns presumits de lo més ridícul del mon!

En Juanet i sa barca que caminava per terra i per mar

Axó era un pare i una mare que tenien tres fiys: En Pere, En Pau i En Juan, qu'era 's caganus.

No tenien aont caure morts de pobres qu'eren, pero tots anaven més vius que sa fam.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que'l Rey va fer unes *dictes* que's qui faria una barca qui caminava per terra i per mar, se casaria ab sa seua fiya, una pobleta de devuyt anys que valia uys per micar.

¿Que me'n direu? Ell En Pere, es germá major, alsá 's cap, i diu a son pare i sa mare:

—Mirau! havia pensat d'anarme'n a veure si fas aqueixa barca de ses *dictes* del Rey, que camin per terra i per mar, a veure si'm fas meua sa fiya del Rey.

—¿No hi vayes! Deyen son pare i sa mare, ¿Com no hu veus que no'n treurás aguyer d'aqueixa barca?

—Está a sebre! diu En Pere.

Com el veren tan encarat son pare i sa mare, varen dir:

—No res, vete'n hi; ¡i Deu fassa que't vaya bé!

—Amén! diu ell.

Agafa dues barxes: una ab una destal, una aixó i un xorrac, i s'altra barxa ab set pans, set lliures d'arrós i un fil de sobressades; i ja li ha copat a ca'l Rey.

Camina caminarás, troba una jayeta que se'n anava peu-rossec peu-rossec, ab sos morros pe'sa terra.

—¡Qualque coseta per amor de Deu! diu aquella jaya an En Pere.

—¿Ay qualque coseta? diu En Pere. ¡No haureu fet tec! Me'n vaig a fer una exida, que tant pot durar set dies, com set setmanes com set mesos, i tot quant duc, e-hu he mester per mí.

Aquella jayeta s'hagué de pegar un cop a la barra, i En Pere de d'allá cap a ca'l Rey!

Afina un grandió pinar, i diu:

—Aquí aniria bé fer aqueixa bona de barca qu'ha de camin per terra i per mar, com qui no diu res.

Se posa a tayar pins i pins, los taya ses branques i comensa a entaular soques. Se fa hora baixa; i, com ja no hi va veure per fer feyna, pega un roec; i cansat i mort, queda estés allá meteix, més adormit qu'un sauló.

Lo endemá dematí, es sol, pegantli pe'sa cara, el despert, s'aixeca, mira en torn seu, i román estorat, aborronat.

Totes aquelles branques qu'havia esmotxades de ses soques, tornaven es-

tar aficades a ses soques, i ses soques s'eren adressades i tornaven estar confegides cadauna a sa seua rabassa, com si may les haguessen dada destal.

¿que fa ell? Torna tayar aquelles soques i torna esmotxar aquelles branques, cuydant a caure mort fent feyna tot lo sant dia, fins que's sol va esser post i re-de-post.

Com ja no hi va veure per traullar, pega un roec, i a jeure s'es fedit.

¿Que me'n direu? Ell lo endemá dematí se torna trobar ab sa meteixa endemasa: ses branques tornaren estar confegides ab seues soques, i aquestes ab ses seues rabasses, com si may les haguessen dada destal.

—Pero ¿com pot set aixó? deya En Pere.

Sobre tot, torna agafar sa destal, i taya de bell nou aquelles soques i les esmotxa de tot es brancum.

Com acabá, ja feya fosca negra. Sopá, i se'n va a jeure.

Ell lo endemá dematí, com se despert i obrí 'ts uys, torna trobar totes ses branques qu'havia esmotxades, aficades a ses seues soques, i ses soques confegides a ses rabasses, cada una a sa seua.

Aquí En Pere s'acovarda, i diu:

—Se veu massa clar qu'está de Deu que jo no puc fer aqueixa barca que camin per terra y per mar, ni es per mí sa má de sa fiya del rey.

I gira en coa cap a ca-seua.

Com el veren son pare i sa mare i es seus germans, digueren:

—¿I ara? ¿Que te'n vens sensa res an es fus.

—I tant com me'n hi venci! diu ell.

Ell conta tot lo que li havia passat, i En Pau diu:

—¿Ara me'n hi vaig jo a provar for tuna.

—¡Dexehu anar! li'deyen son pare i sa mare. ¿Com no hu veus que farás fetxada com En Pere?

—¡E-hu hem de provar per porerho dir! diu En Pau.

Com son pare i sa mare l'ueuen tan encapirronat, li donen es sí, i l'home ja agafa sa barxa ab sa destal, s'aixa i es xorrac, i s'altra barxa ab set pans, set lliures d'arrós i un fil de sobressades, i ¡cap a ca'l Rey manca gent!

Camina caminarás, troba una jayeta que se'n anava peu-rossec peu-rossec, que li diu:

—¡Qualque coseta per amor de Deu! jo jovenet!

—¿Ara es hora de qualque cosa! diu En Pau tot remolest. Tot quant duc, e-hu mester per mí, i me'n guardaré com de caure de donarvos un salabre de res.

I aquella jayeta s'hagué de pegar un toc a la barra.

I En Pau de d'allá ben atacat!

Troba un grandió pinar, i diu:

—Aquí'm convendrá fer sa ditxosa barca que camin per terra i per mar que m'ha de valer sa má de sa fiya del Rey.

Se descarrega ses barxes, agafa sa destal, i ¡destalada an aqueix pi i destalada aquell altre! i aquells pins *ta-trac* ja tombaven; llavó les taya ses branques, i ¡hala a entaular ses soques!

Ab aixó se'n vé sa fosca des vespre, i hu hagué de deixar. Pega un roec; i cansat i mort com estava de tanta de feyna qu' havia feta, queda estés allá meteix, més adormit qu'un tronc, i ¡bons roncos!

Ell lo endemá dematí no's despertá fins que's sol, pegantli a sa cara, li feu obrir ets uys; i com les hagué uberts i mirá entorn seu, romangué sense polsos. Cap branca ni cap soca tayades e-hi havia en tot alló. Era que ses branques s'eren tornades aficar cada una a sa seua soca i cada soca a sa seua rabassa, redressantse bil·lo bil·lo.

Bé poreu creure qu'En Pau no se'n poria avenir en via neguna.

¿que fa ell? Torna agafar sa destalota, i ¡hala bones destalades an aquelles soques! i ses soques zas; ja tombaven! i En Pau *clac clac* els esmotxava de branquim, ¡i llavó les tornava entaular.

Sa nit li wengué demunt! sopa, s'ajassa allá meteix, i queda adormit com un peix dins l'aygo.

(Seguirá)

La'm contá N'Antoni Artigues, serveri, porqueret de ca-nostra.

JORDI DES RECÓ.

Sa guerra de Melilla

Ses kábiles segueixen molestant ses avansades espanyoles, que les donen es grans encalsos, i les fan gran destrossa. Dia 20 de setembre ses nostres tropes les varen prendre Tauriat i les feren buydar de ses voreres del Kert, ab gran mortandat de riffenys.—Dia 7 del corrent ses nostres tropes envestiren ses kábiles d'allá dessá'l Kert, sostenint un fort combat, que resultá horrorós p'es riffenys i gloriós per Espanya; va esser per castigar ses kábiles. Han de seguir ses nostres tropes ses operacions ofensives per ocupar tot lo que sia convenient pe'sa tranquilidat i consolidació de ses nostres possessions africanes.

Dia 14 del corrent es riffenys tornaren envestir ses nostres posicions de ses voreres des riu Kert. Duyen gran investida pero ses nostres tropes no sols les pararen clot, sino que los agranaren de per tot alló, fentlos moltíssimes baixes i una destrossa horrorosa. Noltros no hi tenguérem gayre baixes, pero n'hi hagué una de dolorosíssima: es digníssim i meritíssim general Ordoñez, gloria de s'Artilleria espanyola, que mori de dues bales que li entraren dins sa caixa des cos. Per ell i per tots ets altres morts que hi hem tenguts a Melilla ¡bon repòs i bon remey! ¡Que Deu nostro Senyor haja acullides dins sa seua eterna Gloria totes aqueixes animetes, i doni vida, consol i conformansa a ses seues respectives families! Amén.

Es Ministre de la Guerra, General Luque, se trobava a Melilla per veure d'aprop la cosa com anava i porer comunicar directament de part des Govern ab so General *en cap* de ses nostres tropes d'allá; i dia 17 telegrafia an es Govern que ses operacions definitives que s'havien d'emprendre cap a Alhucemas per terra i per mar, per amor des temporals que's comensaven a moure per aquelles costes, que solen esser tan fatals p'es vaixells, se feya necessari suspendreles fins i tant que la mar se fos calmada. En vista d'aixó se son suspeses ses operacions militars, i es Ministre de la Guerra anunciá sa seua tornada a sa península.

Dia 20 sorti de Zeluan un escuadró de cavalleria de 550 cavalls contra una partida de kábiles, inimigues d'Espanya, que, com se'n temeren, varen tenir aquella fiblonada demunt, que calá foc a una partida de casulls i finques qu'habiten aquella gent, i ¡los ne va fer de maig aquell estol de cavalleria espanyola! que torná bras sonant i oreya fumant a Zeluan, havent donat una bona llissó an aquells repropis inimigues d'Espanya.

Aqueys entreversos de Melilla sembla qu'han embuyada molt sa situació política actual; i no's veu clar si's Govern-Canalejas en sortirá sencer i victoriós o si será estat tot aixó un fracás per ell o sa causa de sa seua cayguda.

A la cullita sa veurá'l fesol.

Lo curiós des cas es que ab totes aqueixes peripecies de sa guerra de Melilla, republicans i socialistes, qu'havien fetes tantes i tantes amenasses que no deixarien embarcar un home cap an el Marroc ni despararhi un fusell i que tot e-hu aturarien, ni's son bategats ni han piulat gens, lo meteix que si no n'hi hagués de republicans ni de socialistes.

Ja n'hi ha ja, pero están més retjirats i més arrufats qu'un cuc, ben amagats dins es seus caus i llorigueres.